

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D.
Inozemstvo:
Mesečno 20 D. Letno 240 D.
Oglasi: enostopna min vrsta za
enkrat 50 para, večkrat popust

JUGOSLAV

Ljubljana, knjižnica

Ljubljana.

Uredništvo:
Vojkova ulica 1/I. Telefon 391
Uprava:
Ljubljana, trg 8. Telefon 391
Pavšalni franko
kopije se ne vračajo.
anjam je priložiti spisane
za odgovor.

Smrt Karla Habsburškega.

LEGITIMISTI SO PROGLASILI KARLOVEGA SINA OTONA ZA
MADŽARSKEGA KRALJA. — MADŽARSKA VLADA VZTRA-
JA NA DETRONIZACIJSKEM ZAKONU.

Pariz, 3. aprila. (Izv.) »Petit Journal« javlja: Princ Sikst Parmski in vojvodinja Antonija Parmska, mati bivše cesarice Zite, sta danes dopoldne odpotovala v Funchal.

Pariz, 3. aprila. (Izv.) »Exelior« izjavlja, da se more nanašati odločitev veleposlaniške konference glede bivanja bivšega cesarja Karla le na njegovo osebo, ne pa na njegovo rodbino. Bivša cesarica Zita zato ni obvezana, da ostane na Madeiri.

Budimpešta, 3. aprila. (Izv.) Konferenca legitimistične stranke je sklenila, da bo smatrala prvorojenega sina bivšega Karla Otona II. za madžarskega kralja, ki pa začasno ne more nastopiti, ker to preprečuje »avis maior«. Daje zahteva stranka, da se posmrtni ostanki biv. kralja Karla pokopajo na Madžarskem in da se njegovim otrokom dovoli bivanje na Madžarskem.

Budimpešta, 3. aprila. (Izv.) Državno pravdnstvo je zaplenilo one liste, ki so priobčile proklamirano legitimistov v zadevi priznanja Otona za madžarskega kralja, in je zoper one, ki so proklamirano sestavili, uvedlo kazensko postopanje.

Budimpešta, 3. aprila. (Izv.) Kakor poročajo listi, so včeraj obiskale inozemske misije, ki se muče v Budimpešti, madžarskega zunanjega ministra, da se pouče o političnem položaju, ki ga je povzročila smrt bivšega kralja Karla. Minister za zunanje posle Banfi je izjavil, da se madžarska politika ne bo ne na zunaj in ne na znotraj izpremenila. Madžarska vlada stoji odločno na stališču detronizacijskega zakona iz leta 1921, in bo iz tega zakona izvajala posledice.

Budimpešta, 3. aprila. (Izv.) Občin-
ski svet glavnega mesta Budimpešte je
mel danes izredno sejo. Župan Sipőz

se je spominjal smrti kralja Karla in je
stavil sledeči predlog: 1. Municipalni
odbor izraža svojo globoko žalost v
zapisniku in odpošlje Nj. Vel. kraljici
Ziti sožalno brzojavko. Oni dan, ko bo
pokopali kralja Karla, odpade na
vseh solah pouk in učni se bodo
udeležili rekviema za pokojnim kra-
ljem. 2. Pristojni činitelji naj ukrenejo
vse potrebno, da se zemeljski ostanki
pokojnega kralja prenese na Madžar-
sko in da se smejo vdova in sirote
stalno naseliti na Madžarskem. Pred-
log je bil soglasno sprejet.

Budimpešta, 3. aprila. (Izv.) Pape-
ški nuncij Schioppo je poslal bivši kra-
ljici Ziti sožalno brzojavko.

Budimpešta, 3. aprila. (Izv.) Monar-
histični krogi nameravajo izposlovati,
da se najstarejši sin pokojnega kralja
Karla, Oton čimprej povrne na Madžar-
sko, kjer naj bo vzgojen. Štefan
Friedrich sodi, da je nadvojvoda Oton
že v tem trenutku madžarski kralj v
smislu nasledstvenega prava. Grof Ju-
lij Andrassy pravi, da je državno-
pravni položaj zelo enostaven: Princ
Oton je sedaj kralj na podlagi določb
pragmatične sankcije, ki se nanaša na
madžarsko nasledstveno pravo in ki je
ostala v veljavi kljub razpadu avstro-
ogrške monarhije.

Pariz, 3. aprila. (Izv.) Smrt bivšega
cesarja Karla bo najbrže veleposlani-
ško konferenco dovedla do tega, da se
odloči glede nadvojvode Otona.

London, 3. aprila. (Izv.) »Times« pi-
šejo glede nasledstva bivšega cesarja
Karla, da si morajo biti bivša cesarica
Zita in njeni pristaši o tem svesti, da
Evropa nikoli ne bo trpela, da kak član
vladar, hiše Habsburgovcev pride kdaj
na prestol in da mora vsak tak poizkus
izpasti nesrečno.

Položaj na Reki.

FAŠISTI PRIPRAVLJAJO NAPAD NA JUGOSLOVANSKO OZEMLJE.
ATENTATI NA ČLANE REŠKE KONSTITUANTE.

Reka, 3. aprila. (Izv.) Vsled za-
gotovila, da se ne namerava pred-
sednik reške vlade dr. Zanella povr-
niti na Reko, je zveza legionarjev
sklenila demobilizacijo, da ne moti
mlu na Reki. Ako bi se pa dr. Zane-
lla imel povrtni na Reko, potem
bo z vsemi silami nastopila proti
njemu. — Iz dobro poučenih krogov
se doznava, da so se zadnje dni de-
šile med fašiste velike množice jugo-
slavskih uniform in uniform bivše

Zanellove policije. V teh uniformah
naj bi oni legionarji, ki znajo hrvatski,
vpadli v Jugoslavijo in izvrše-
vali atentate na razne osebe reške
konstituante. Po drugi verziji se uni-
forme razdeljujejo zaradi tega, ker
forme razdeljujejo zaradi tega, ker
jugoslovanskimi obmejnimi stražami
in fašisti, oblečenimi v uniforme re-
ške policije. Krivdo za te spopade
bi potem pripisali dr. Zanelli.

Pred genovsko konferenco.

PREDLOG ZA SESTANEK ZAVEZNIŠKIH DRŽAV. — IZJAVA
LLOYD GEORGA V SPODNJI ZBORNICI. — RUSKI DELEGATI NA
POTI V GENOVO.

Pariz, 3. aprila. (Izv.) Agence Ha-
vas poroča iz Londona: Potrjuje se, da
je ministrski predsednik Lloyd George
opozarjal italijanskega ministra za zu-
nanje stvari Schanzerja v razgovoru
po pariški konferenci na umestnost se-
stanka zastopnikov zavezniških držav
pred konferenco v Genovi. Zaradi tega
se pričakuje, da bo Italija stavila to-
zadeven predlog. — Anglija in Francija
sta že konferirali o stališču, ki naj ga
zavzameta na mednarodni konferenci
v Genovi. Pri tem se je angleški zuna-
nji urad zavzel za ustanovitev komisi-
je delegatov onih držav, ki so zasto-
pane v vrhovnem svetu. Ta komisija
naj bi dala smernice za delovanje ge-
novske konference. V komisiji naj bi
bila zastopana tudi mala antanta.

London, 3. aprila. (Izv.) V spodnji
zbornici je imel ministrski predsednik
Lloyd George govor, v katerem je iz-
javil: Ako bo odklonjena zaupnica, bo
morala Veliko Britanijo zastopati na
mednarodni gospodarski konferenci v
Genovi druga delegacija. Tako zboro-
vanje, kot je mednarodna gospodarska
konferenca v Genovi, ne sme razpravi-
ljati o reviziji obstoječih pogodb. Tega
ne sme storiti tudi tedaj, ako smatra,
da bi bila revizija neumestna. Genov-
ska konferenca je samo gospodarska
konferenca.

Berlin, 3. aprila. (Izv.) Kakor poro-
čajo listi, je državni kancelar dr. Wirth
danes dopoldne sprejel člane ruske de-
legacije za gospodarsko konferenco v
Genovi, Čičerina, Litvinova in Joffeja.
Opoldne so bili ruski delegati gostje
zunanjega ministra dr. Rathenaua. Pri

obeh prilikah so se državniki v sploš-
nem razgovorjali o političnih vpraša-
njih. Tudi načrt nemško-ruske trgovin-
ske pogodbe se je na kratko načel, ka-
kor poroča »Berliner Tageblatt«.

Bern, 3. aprila. (Izv.) Ruska sovjets-
ka delegacija za mednarodno gospo-
darsko konferenco v Genovi se je da-
nes čez Brenner odpeljala v Italijo, ne
da bi se dotaknila Švice.

Beograd, 3. aprila. (Izv.) Včeraj so
se v ministrskem predsedništvu sestali
ministrski predsednik Pašić in ministri
Trifković, Vukičević in dr. Marković.
Pri tej priliki je ministrski predsednik
Pašić naprosil ministra za izenačenje
zakonov Trifkovića, naj ga zastopa,
ako gre na gospodarsko konferenco v
Genovo. Minister Trifković bo poleg
tega zastopal tudi ministra za zunanje
stvari dr. Ninčiča.

Beograd, 3. aprila. (Izv.) Ministrski
predsednik Pašić je včeraj sprejel če-
škoslovaškega poslanika Kalino, ki ga
je obvestil o navodilih, ki sta mu jih
poslala iz Prage predsednik Masaryk
in ministrski predsednik dr. Beneš gle-
de genovske konference.

Bukarešta, 3. aprila. (Izv.) Ministr-
ski svet je na svoji današnji seji določil
program za genovsko delegacijo, ki bo
skupaj z zastopniki ostalih držav male
antante tvorila blok.

NARODNA SKUPŠČINA.

Beograd, 3. aprila. (Izv.) Kakor
se doznava, se bodo ta teden seje
narodne skupščine zaključile, ker se
poslanci nameravajo za velikonočne
praznike vrniti domov.

UPRAVNA RAZDELITEV DRŽAVE.

Beograd, 3. aprila. (Izv.) V parla-
mentarnih krogih se zatrjuje, da bo
ta teden seja ministrskega sveta,
na kateri bodo razpravljali o upravni
razdelitvi države. Domneva se,
da bo vlada stopila v nova pogajanja
s posameznimi parlamentarnimi
klubi.

PROMET Z DEVIZAMI.

Beograd, 3. aprila. (Izv.) Finančno
ministrstvo objavlja: Z odlokom mini-
strskega sveta z dne 25. februarja 1922.
se je določilo, da smejo izdajati odbori
Narodne banke dovoljenja za nabavo
deviz le na podlagi dokazov, da se je
naročilo že izvršilo. Ker pa je včasih
potrebno, da imajo industriji že prej
devize za določen čas, da morejo pra-
vočasno dobiti sirovine, je finančno
ministrstvo sedaj dovolilo gotove olaj-
šave. Zaradi tega je finančni minister
odredil, da se morejo industrijem v
takih slučajih dajati dovoljenja za na-
bavo deviz, toda pod gotovimi pogoji.
Tako dovoljenje traja eden do tri me-
sece in se izdaja na podlagi pismenih
zahtev, ki naj se vložijo pri industrijskih
ali pa pri trgovskih zbornicah.

AMERIKA NE DA DENARJA ZA EVROPSKI MILITARIZEM.

London, 3. aprila. (Izv.) West-
minster Gazette poroča iz Wash-
ingtona: Po svojem povratku s
potovanja po Evropi, kjer je prouče-
val načrt, ali se ne bi na kontinentu
dala ustanoviti ena ali več podružnic
American Federal Reserve Banke,
ki bi dovoljevala kredite za obnovo
industrije in trgovine v Osrednji Ev-
ropi, je senator Owen izjavil, da se-
danji trenutek ni pripraven za tak
poizkus. Amerika ne more dovoliti
take podpore, dokler srednjeevropske
države ne nehajo z neprestanim
tiskanjem novih bankovcev, dokler
ne znižajo oboroževanja in dokler
ne spravijo proračuna v ravnotežje.
Ko bo prišel čas za to, bo Amerika
pomagala Evropi, prej pa ne.

KONFERENCA PODONAVSKIH DRŽAV.

Bukarešta, 3. aprila. (Izv.) Danes se
je tukaj otvorila konferenca podonav-
skih držav. Na konferenci so zastopane
Češkoslovaška, Jugoslavija, Madžar-
ska, Nemčija, Avstrija, Bolgarska in
Rumunija. Predseduje prvi rumunski
delegat Popescu. Posvetovanja bodo
trajala tri dni. Program konference
vsebuje razna vprašanja, ki se nanaša-
jo na plovbo po Donavi, regulacijo re-
ke in ustanovitev brezličnih brzojavnih
postaj vzdolž Donave. Sklepi te buka-
reške konference se bodo ratificirali v
Bratistavi, sedežu mednarodne donav-
ske komisije.

ŠVICARSKO POSOJLO ČEŠKO- SLOVAŠKI.

Praga, 3. aprila. (Izv.) Švica je svo-
jo ponudbo, ki jo je stavila češkoslova-
ški vladi glede posojila, zvišala na 60
milijonov švicarskih frankov. Kredit
petih milijonov švicarskih frankov se je
doslej že definitivno sklenil.

IZGREDI NA IRSKEM.

Washington, 3. aprila. (Izv.) Ne gle-
de na podpisani sporazum med severno
in južno Irsko je prišlo včeraj v
Belfastu do izgrede, pri katerih so
metali bombe. Republikanski vojni od-
sek je odredil tajno mobilizacijo za ne-
deljo. Da prepreči nasilja, je provizo-
rična vlada odredila vse potrebno.

ATENTAT NA MADŽARSKO POLI- TIKE.

Budimpešta, 3. aprila. (Izv.) V Eli-
sabethstadtskem klubu je bil nocoj
banket, h kateremu so bili tudi povab-
ljeni politiki Rassai, Rupert in dr. Bar-
czy. Tekom banketa se je poleg nape-
ljave za centralno kurjavo pripetila
eksplozija, ki je podrla steno in razbi-
la vse šipe. En tvorničar mila je bil
pri tem ubit, dvajset oseb pa je bilo
ranjenih. Domnevajo, da je bil poleg
naprave za centralno kurjavo položen
pekleni stroj, ki je ob določenem ča-
su eksplodiral.

VELIKA STAVKA V AMERIŠKIH PREMOGOKOPIH.

Washington, 3. aprila. (Izv.) V Ze-
dinjenih državah ameriških in v Kana-
di je včeraj izbruhnila stavka v pre-
mogokopi, Stavka 600.000 delavcev.

Prelom.

Stebrovje peha. Včerajšnji protestni shod pridobitnih krogov v ljubljanskem »Mestnem domu« pomeni od prvega do poslednjega izgovorjenega govora eno samo obsodbo slovenskih politikov, ki čepe danes ob vladnih jastih. In če pomislimo, da je bilo med protestnimi zborovalci zbrano najbolje, na kar je mogla pri volitvah poleg uradnikov upati JDS, potem ne moremo dvomiti več o dejstvu, da je centralistična politika v Sloveniji končana.

Na shodu je poskušal mazati razpoke tudi gospod minister na razpoloženju dr. V. Kukovec. Toda zborovalci včeraj niso imeli rešepke pred donečimi titulaturami. Gospod minister je moral vsled skrajnega ogorčenja protestujočih prav jadrno pobegniti iz »Mestnega doma«. Na fraze, ki jih je hotel visokodoneče metati med zborovalce s pripovedovanjem o svojem londonskem ministrskem potovanju, se je najprej v množici začel pomilovalen šepet, nato pa ogorčeno klicanje, naj se g. ministru odvzame beseda.

»Le-ta nam županil ne bo« — to je po včerajšnjem shodu gotovo za vsakega demokratskega kandidata. Gospod aktivni minister dr. Žerjav se najbrže ne bo preveč žuril z razpustom ljubljanskega občinskega sveta, če je in, če bo zvedel resnico o fiasku dr. Kukovca. Vsi volilni redi ne pomagajo nič proti dejstvu, da je Ljubljana s celo Slovenijo vred prišla pod demokratsko knuto na kanta. Davčni vijak je najostreje postavil na laž vsa prazna obetanja hlapčevskih JDS centralistov. Vsak pošten človek, ki si s trdim delom in pod temi neverjetnimi upravnimi razmerami danes krvavo služi svoj kruh, se bo gotovo vprašal: kaj bo šele takrat, če se ta upravna nesmisel, ki jo gonijo naši poslanci s samostojnim kmetskim repom v resnici izvede, kakor to hočeta za vsako ceno g. dr. Kukovec in g. dr. Žerjav.

Že danes, ko si vendar ne upajo še vsega do kraja, je tako, kaj pa bo šele takrat?!

Da se je to spoznanje enkrat v javnosti jasno izreklo in pokazalo, to bo v zgodovini našega naroda nemala zasluga včerajšnjih zborovalcev v »Mestnem domu«.

Naš človek se ne prenaagli. Prenese marsikaj in potrpežljivo prenaša dolgo, dolgo časa in njegova zvestoba do načel je znana. Toda vsa naša javnost danes uvideva, da je pojem načelne zvestobe neznan voditeljem, ki so bili v zapuščanju naroda voljeni. Po takem spoznanju preostane mislečemu človeku le en izhod: ločimo se in iščimo novo pošteno pot!

To je tudi gesto, ki so ga proti koruptni politiki vrgli včerajšnji zborovalci in naša javnost sme biti zadovoljna, da je prišlo do pravega spoznanja že povsod, zadovoljna, da je prišlo do včerajšnjega preloma.

Italija se brani izvesti rapal. dogovor.

SESTANEK ITALIJSKE IN JUGOSLOVANSKE DELEGACIJE

Beograd, 3. aprila. (Izv.) Po današnji »Politiki« se v parlamentarnih krogih zatrjuje, da naša vlada vedno bolj uvideva, da se bo Italija težko dala pregovoriti, naj izvede rapalski dogovor. V dobro poučenih krogih se govori, da je italijanska vlada predlagala, naj se oba ministra za zunanje stvari dr. Ninčič in Schanzer sestanejo še pred gospodarsko konferenco v Genovi. Na tem sestanku naj se še enkrat poizkusi rešiti reško vprašanje,

preden ga naša vlada predloži zvezi narodov.

Beograd, 3. aprila. (Izv.) »Novosti« pišejo, da se dne 7. aprila sestane ministrska predsednika Pašić in Facta ter ministra za zunanje stvari dr. Ninčič in Schanzer. Pri tej priliki se bodo državniki posvetovali o vseh vprašanjih, ki se tičejo izvedbe rapalskega dogovora. Konferenci bo prisostvoval tudi naš poslanik v Rimu Antonijević.

Nemčija mora izpolniti vse svoje obveznosti napram Franciji.

GOVOR MINISTRskega PREDSEDNIKA POINCARE ZA NEDOTAKLJIVOST VERSAILLESKE MIROVNE POGODBE.

Pariz, 3. aprila. (Izv.) Ministrski predsednik Poincare je imel v zbornici govor o političnem položaju, ki je predvsem veljal odgovoru na izvajanja nemškega ministra za zunanje stvari dr. Rathenaua v nemškem državnem zboru glede znane note reparacijske komisije o plačevanju vojne odškodnine in zahtevi po nadzorovanju nemških financ. Poincare je izjavil, da je francoska vlada zahtevala, naj se pogodba z Nemčijo ne razpravlja na genovski konferenci ne direktno in tudi ne indirektno. Francija bo na genovski konferenci sodelovala s svojimi zavezniki, toda pod pogojem, da se bodo spoštovale pravice, ki jih ima Francija v zmislu obstoječih pogodb, kakor tudi pravice reparacijske komisije. — Kar se tiče vojne odškodnine, ki jo ima plačati Nemčija, v podrobnem, je izjavil Poincare: Niti govor dr. Wirtha, niti govor dr. Rathenaua, niti glaso-

vanje v nemškem državnem zboru ne more izpremeniti popolnoma jasne politike Francije. Francija vztraja slejkoprej na nedotakljivosti versailleske mirovne pogodbe. Ako kakršna koli država ne bi spoštovala odločitve Francije, da se ima na konferenci v Genovi izključiti vsaka razprava o sklepih reparacijske komisije, potem mora Francija dobiti zopet svojo popolno svobodo in bo imela zopet svobodne roke. Preverjeni pa smo, da se zavezniški strinjajo s Francijo, da genovska konferenca ne sme biti stalna ustanova, ki naj bi se neopaženo postavila na mesto zveze narodov. Ne moremo trpeti nove zveze narodov s soudeležbo Nemčije in Rusije, ne da bi se prej proučila pripustitev teh dveh držav. Sovjetska Rusija se more priznati le tedaj, ako prej brezpogojno sprejme pogoje, določene na konferenci v Cannesu.

Curich, 3. aprila. (Izv.) Berlin 1.64, New York 515, London 22.57, Pariz 46.675, Milan 26.90, Praga 9.725, Budimpešta 0.60, Zagreb 1.575, Varšava 0.13, Dunaj 0.0675, avstrijske krone 0.07.
Berlin, 3. aprila. (Izv.) Dunaj 4.255, Budimpešta 36.95, Milan 1675.40, Praga 608.70, Pariz 2876.40, London 1495.70, New York 219.60, Curich 6132.30.
Praga, 3. aprila. (Izv.) Dunaj 0.625, Berlin 16.55, Rim 272.50, Budimpešta 5.975, Pariz 477.50, London 230.50, New York 52.325, Curich 1015.50, avstrijske krone 0.59, italijanske lire 269.50.
Dunaj, 3. aprila. (Izv.) Zagreb 2247—2253, Beograd 8968—8992, Berlin 2388.50—2392.50, Budimpešta 882—888, London 33.000—33.050, Milan 39.520—39.580, New York 7581.50—7593.50, Pariz 68.650—68.750, Praga 14.468—14.488, Sofija 5045—5055, Curich 147.225—147.375. Valute: Dolarji 7531.50—7543.50, bolgarski levi 4895—4903, angleški funti 33.125—33.175, francoski franki 68.550—68.650, italijanske lire 39.320—39.380, jugoslovanski din. 8988—

9012, romunski lei 5344—5356, švicarski franki 146.125—146.295, češkoslovaške krone 14.522—14.575.50, madž. kr. 892—898.
Zagreb, 3. aprila. (Izv.) Devize. Berlin 107—113.50, Milan 1665—1680, London (izplačilo) 1438—1458, (čeki) 1435—1440, New York (kabel) 323—324.50, (čeki) 322—325.50, Pariz 2900—2975, Praga 615—623, Svica 6150—6300, Dunaj 4.55—4.45, Varšava 9.50—10, Budimpešta 39.50—40. Valute: Ameriški dolarji 319—320, avstrijske krone 4.50—4.60, angleški funti 0—1480, francoski franki 2750—0, napoleondorji 1000—0, nemške marke 115—117, romunski lei 235—240, italijanske lire 1650—1675, švicarski franki 0—6200.
Beograd, 3. aprila. (Izv.) Devize. London 362.50—363.50, Pariz 740—0, New York 81—82, Zeneva 1570—0, Milan 418—420, Praga 155—0, Berlin 29.25—29.50, Dunaj 1.115—1.125, Bukarešta 61—62, Budimpešta 9.75—10.25. Valute: Italijanske lire 412—414, grške drame 0—310, romunski lei 60—60.50, češkoslovaške krone 155—156, avstrijske krone 0.145—0.14.

Smrt Karla Habsburga

V soboto 1. aprila je prispela iz Madrida nepričakovana vest, da je bivši cesar Karl Habsburg umrl na vnetju pljuč. Z njegovo osebo je zaključeno poglavitno avstro-ogrsko monarhijsko evropsko zgodovino. Umrl je poslednji vladar cesarstva, ki je obstajalo nad 500 let. Kakor je bila slavna zgodovina tega cesarstva in te rodovine, tako je bil silen razpad habsburške države in nagla smrt njenega zadnjega poglavja. V odkritem nasprotju z razlagami, ki so jih začeli obelodanjevati ob sklepu svetovne vojne bivši avstrijski ministri in dostojanstveniki, smatramo, da je bil razpad avstro-ogrsko monarhijske posledica duševnega in političnega gibanja nacionalizma. Za časa romantike je planila v mlade slovanske narode zavest lastne narodnosti in lastnih ciljev kulturnega delovanja. Na temelju tega udejstvovanja se je sčasoma izobličila nacionalna enotnost in s tem borba za nacionalno politično svobodo. V nacionalno politični svobodi so mladi slovanski narodi videli edino možnost neoviranega lastnega kulturnega razvoja. V zboru evropskih narodnih druženj. Notranje protislovje, ki je vsled tega nastalo v bivši avstro-ogrski monarhiji med madžarskonemško centralizirano hegemonijo in slovanskimi nacionalizmi, je odločilno razpad tega cesarstva. Kakor vračanje lastne krivde se sliši, ako bivši avstrijski dostojanstveniki trdijo, da bi bil mogel Karl Habsburg s trdnostjo onemogočiti propast svoje države. V mogočnem meteu nacionalnih sil med svetovno vojno bi bile take in slične osebne lastnosti ravno tako odpovedale, kakor so nasprotne. Za slovanske narode srednje Evrope je z njegovo osebo izginila poslednja vidna nevarnost za lastne državnosti in svobodo.

Karl Habsburg je bil rojen 17. avgusta 18. g. pri Amstetenu na Nižnjem Avstrijskem. 21. oktobra 1911. se je poročil s princezo Zito Parmsko. Po smrti cesarja Franja Josipa, dne 21. novembra 1916. je zasedel prestol avstro-ogrsko monarhijske, ki ga je moral ostaviti v novembru 1918. Na pritisk osebnih prijateljev je poizkušal znane pustolovščine, s katerimi je menil priti vsaj na ogrski prestol. Toda odločen odpor nasledstvenih držav ga je spravil na daljni afrikanški otok, kjer je v Funchalu na Madeiri sklenil svoje nemirno življenje. Bil je dober in plemenit mož in kot človeka ga je doletela nezasižena usoda.

Protestno zborovanje pridobitnih krogov

Včeraj, 3. aprila se je vršilo v Ljubljani protestno zborovanje slov. trgovstva proti neznosnim davčnim bremenom, izgrešeni gospodarski politiki na sploh in pa proti nezmisljeni uporabi zakona za pobijanje draginje.

Ta pojav ne smemo smatrati morda kot nekako mezdno gibanje naših pridobitnih krogov, ker njihov odpor ne meri proti drugim slojem, temveč je naperjen proti neznosnim gospodarskim razmeram, v katere je zašla naša država. Finančno-politične odredbe naših vlad v poslednjem letu so namreč popolnoma odpovedale.

Denarna enota je v teku enega leta padla na tretjino njene lanske vrednosti. Toda padec ni bil enakomeren. Gibal se je v nepričakovanih skokih. Vsled tega je previdno trgovanje izgubilo hrbenico solidnosti in v jugoslovanskem trgovstvu lahko zasledimo stagnacijo kupčijskega prometa, ker je z negotovim valovanjem našega de-

narstva izključena vsaka razumna kalkulacija. Drakonične mere, ki jih je povzel naš finančni minister, so takoj pri obelodanjenju kazale eksperimentov, kot se to danes odkrito priznava tudi od strani demokratičnega tiska. Ti ukrepi so še poslabšali za nekaj odstotkov našo novčnico na deviznem trgu.

Vsled višjih ozirov državnega gospodarstva in proračunskega ravnanja pa je bila država prisiljena zakoniti najdalekosežnejša davčna bremena, ki so naravno pritisnili trgovino in industrijo, kot nositelje našega gospodarskega življenja.

Ti dogodki, tako strahoviti padec jugoslovanske valute, ki je vzdignil cene živih in industrijskih proizvodov za 200 odstotkov, kakor tudi velikanski davčni vijak, ki se je zapičil v kupčijski promet, bi se še pretrpeli kot usodne posledice naše pač nesposobne finančne in gospodarske politike in pa splošnega stanja, v katerem se tozadevno nahaja vsa Evropa, da ni finančno ministrstvo dokazalo svojo popolno nesposobnost z zakonom o pobijanju draginje. Kakor da bi bila draginja posledica sebičnega ravnanja pridobitnih krogov, obrtnikov in malih trgovcev, ne pa naravni učinek valutnega padca! Ako pade vrednost našega denarja, je naravno, da poskočijo cene predmetov, ki se uvažajo.

To šikaniranje obrtništva in malega trgovstva z nepremišljenimi odredbami pa je privedlo do pojave, da vstajajo pridobitni krogi sami proti finančni politiki svoje lastne stranke.

Ze davno je namreč znano, da slovenska demokratična stranka ni kapitalistična v tem smislu, da bi podpirala malega obrtnika in trgovca (kajti protestna zborovanja so očiten dokaz krivde demokratičnih finančnikov), temveč je kapitalistična samo v toliko, da podpira interese par velikih bančnih zavodov in njihovih lastnikov. Ti veliki zavodi so upropastili našo valuto, davčna bremena pa se ne gremadijo nad njimi samimi, temveč nad glavami vsega malega obrtništva in trgovstva.

Ta stranka je sedaj v organizacijskem razsulu, odpor njenih treznih pristašev proti osebni politiki dr. Zerkova bruha na dan. Vsa nesposobnost pri vodstvu jugoslovanskega državnega in zasebnega gospodarstva dobiva te dni protestne izraze ravno v tistih krogih, ki so ji doslej zaupali svoje interese. Postala je pri nas odločilna samo radi zvižanje in licemerske politike, katero je hotel na včerajšnjem shodu nanovo poizkusiti njen voditelj dr. Kukovec in ki je moral sramotno zapustiti govorniški oder ob zvižgih lastnih pristašev.

Prepričani smo, da bodo valutni in draginjski dogodki nadaljevali dosedajno pot dotle, dokler se ne bo zrušila strahovlada in nesposobnost demokratične stranke. Uradništvo jo je že spoznalo, sedaj prihajajo na vrsto slovenski trgovci in obrtniki. Neznosne razmere na davčnem polju se spletajo z valutnimi padci in s povzdignjeno draginjo v nerazdelljivo enoto.

Tudi glede draginje je jasno, da je posledica nesistematičnega izvoza in nepravilnih carinskih odredb. Razlika prodajnih in kupnih cen na domačih živih tržiščih nikakor ni taka, da bi se smelo govoriti o izkoriščevalnem delu obrtništva in trgovstva proti ostalim slojem in torej o sebičnih vzrokih draginjskih valov. Namesto, da se z nezmisljenimi šikanami tlačijo naše pridobitne kroge, bi bilo bolj umestno, da se premišljeno zajezi izvoz, da bo s preprečeno razprodajo naših živih tržišč omogočena tudi aktivna trgovska bilanca. Tu je odprto važno vprašanje naše carinske politike.

Nakit iz ponarejenih briljantov.

(Dalje.)

»Mr. Jenkins!«
Vratar je vdrl vrata. »Neki gospod želi govoriti z vami!«

Prišlec je vstopil z naglimi koraki. Njegovo obličje je bilo malone brez krvi, pokrito z izrazom strasne napetosti. Oči so se vgrizale globoko v svoje jame, kakor pri težkih bolnikih, in v velikih zrenicah je gorel vročičen blešč. Joe Jenkins mu je podal roko; gostova desnica je za hip drhte obležala v njegovi. »Ali imate povedati kaj posebnega, gospod Michaelis?« je vprašal z mirnim glasom.

»Da, Mr. Jenkins.« Prišlec se je sedel v naslanjač, kakor bi mu noge odrekale pokorščino. »Ne zamerite,« je dejal s trudnim glasom. »Tako mi je... kakor bi me hotela vsak trenutek srčna kap... Mr. Jenkins.«

Detekтив se je naglo ozrl po čitalnici. »Sama sva,« je dejal. »Povejte mi vse, kar vam teži srce. In pomislite, da niso stvari nikoli tako hude, kakor se zde na prvi mah.«

»Nekaj neverjetnega vam imam povedati,« je začel rezbar po dolgem premolku. »Nekaj, česar ne razumem; ne gre mi v glavo. Menda sem vam že omenil, Mr. Jenkins: da sem ustregel

ženi ter sem jo spremljal v kino, sem bil prisiljen odložiti nujno delo: baš tistih 6 skrinjic za draguljarja Stevenbrink. Ako bi bil mogel delati snoči nepretrgoma a do dveh jutraj bi jih bil gotovo dovršil, kakor sva bila zgovorjena. Nu, svojevrednost moje žene mi je prečitala račun, in tako jih nisem mogel oddati ob določenem roku, to je, davi ob osredni.

Ob polšestih dopoldne pa slišim, da nekdo zvoní. Odklenem: pred menoj stoji sam gospod Stevenbrink, lastnik velike draguljarske trgovine: dokaj osorno mi jame očitati zamudo. V svoji zadregi povabi naročnika na vso moč uljudno v izbo in mu zatrdim, da dobi drevo ob sedmih brezpozojno vseh šest ebenovih skrinjic. Ker sem mu hotel »kazati, da je delo malone gotovo, gren ter prinesem tistih pet, ki so bile že gotove. Eno izmed njih odprem in opozorim gospoda Stevenbrinka, kako krasno se mora podati bleščoč nakit na tem črnem, medlo ugaženem lesu. Pri tem mi pride na um, da skočim po nepristni briljantni lišp svoje žene, ki ste ga videli snoči na njenem vratu; vzamem ga iz toaletne mizice, prinesem ga in ga položim v skrinjico v podkrepitev svojih besed...

Gospod Stevenbrink pristopi z očividnim zanimanjem ter pogleda ogrije. Ze hip nato me vpraša ves začuden:

Kakor rečeno pa je z današnjimi protestnimi zborovanji pokazano na delo stranke in ljudi, ki so upropastili ne samo uradniške in delovne sloje na sploh, temveč tudi naše denarstvo in gospodarstvo.

Protestno zborovanje slovenskih pridobitnih organizacij.

Včeraj dopoldne ob 10. uri so organizacije slovenskih pridobitnih krogov priredile res impozantno zborovanje. Dvorana Mestnega doma se je izkazala za premajhno ter se je vsled tega shod vršil na trgu pred Mestnim domom pod milim nebom. Poleg ljubljanskih trgovcev in obrtnikov, ki so se udeležili shoda polnoštevilno, so prišli na shod tudi zastopniki pridobitnih krogov iz vseh krajev Slovenije tako n. pr. iz Maribora, Kranja, Kamnika, Celja, Litije, Novega mesta itd. Trgovski obrt. zbornico so zastopali preds. g. Ivan Knez, g. dr. Ivan Murnik, in g. dr. Franc Windischer, Zvezo industrijev predsednik g. Vinko Majdič, g. Dragotin Hribar in gospod ing. Šuklje. Gremij slovenskih trgovcev g. Ivan Jelčin ml. Zvezo obrtnih zadrug pa g. Engelbert Franchetti. Zborovanje je v imenu sklicateljev otvoril g. Ivan Jelčin ml., ki je povdarjal gospodarsko važnost protestnega zborovanja. Nato je bil za predsednika zborovanja izvoljen g. Dragotin Hribar, za člana predsedstva kot zastopnik trgovcev g. Ivan Jelčin kot zastopnik obrtnikov pa gospod Engelbert Franchetti. Glavna referata sta podala vse sklozi stvarno g. Jelčin in g. Weixel iz Maribora. Med drugimi so govorili tudi gg. Franchetti, Stare in Zebal. Govoriti je hotel tudi minister na razpoloženju dr. Kukovec, toda prišlo je do incidenta; zborovalci so ga izžvižgali in g. minister na razpoloženju je urin kraj po stranskih potih pobrisal. Zborovanje je sprejelo z odobravanjem sledečo

resolucijo:

sprejeto na protestnem zborovanju gospodarskih korporacij v Mestnem domu dne 3. aprila 1922 v navzočnosti delegatov vseh krajevnih strokovnih organizacij v Sloveniji.

1. Protestiramo proti naknadni izpremembi zakona o davku na vojne dobičke potom določb zakona o dvajstina naj za meseca marec in april 1922 in proti vpeljavi davka na vojne dobičke sedaj po treh letih naknadno za leto 1920. Višina tega davka ogroža obstoj naše trgovine in industrije, ki je itak izpostavljena najrazličnejšim neprilicam. Zahtevamo, da se ta davek ukine.

2. Zahtevamo čimprejšnjo izjednačenje različnih davčnih sistemov, ki obstajajo v naši državi in reformo davkov na ta način, da se izgradi sistem direktnih davkov potom enakomerne porazdelitve javnih bremen na vse gospodarske sloje po njih davčni moči. Protestiramo pa proti sedanjim praksim, ko se največji del davkov vala na trgovski in industrijski stan medtem, ko drugi stanovi posebno poljedelci sorazmerno nezadostno prispevajo k pokritju državnih izdatkov.

3. Kot začasno remediuro pred izgraditvijo enotnega davčnega sistema zahtevamo, da se davčne lestvice pri različnih obstoječih davkih prilagode dejanskim življenjskim in gospodarskim razmeram, da se vpošteva dejanski eksistenčni minimum in razvrednostitev denarja, ter preuredi davčna stopnja tako, da bo breme direktnih davkov, ki pripadajo na glavo prebivalstva v vseh pokrajinah naše države enako.

4. Zahtevamo odpravo plačarine, ki je preostanek bivšega avstrijskega davčnega sistema, ki v drugih pokraji-

nah države ne obstoja in ki v končnem efektu zadene vendar le delodajalca, ki mora tudi za plačevanje davka solidarno z delodajalcem jamčiti.

5. Zahtevamo preureditev davka na poslovni promet na ta način, da se bo ta davek plačeval v znakah za vsak izstavljen trgovski račun in prodajo.

6. Odklanjamo zakon o pobijanju draginje, ki ni zmogel olajšati vedno naraščajočo draginjo, marveč se omejuje na šikaniranje nadrobne prodaje v trgovinah. Glavni val trgovine je izzvala neusmerjena trgovinska politika, cu valute ni varovala interesov domačega konsumenta s tem, da bi regulirala izvoz najvažnejših živinskih predmetov s primernimi izvoznimi carinami. V notranjem prometu je blaga dovolj in je tudi konkurenca trgovcev in organiziranih konsumentov dovolj jaka, da regulira cene.

7. Protestiramo ponovno proti dajanju brezobrestnih posojil konzumnim zadrugam, kakor jih predvideva celo člen 29 Vidovanske ustave, ker se izrabljajo te naprave v politične strankarske namene in ustvarja tako podpiranje le nezdruve razmere in nereelno gospodarstvo. Protestiramo proti temu, da bi se jemalo v to svrhu sredstva iz davčnih bremen, ki jih morajo plačevati pridobitni sloji.

8. Zahtevamo takojšnjo oživotvorenje pridobitnega sveta v smislu člena 44 Vidovanske ustave, da bodo zastopniki pridobitnih slojev odločilno sodelovali pri odmerjenju naše gospodarske politike in izgradbe gospodarske in socialne zakonodaje. Zahtevamo, da se za zastopnikom naših stanovskih korporacij priliko sodelovanja in uveljavljanja zahtev praktičnega gospodarskega življenja, kar bo nedvomno najbolj uplivalo in pripomoglo k usmerjenju naše gospodarske politike.

9. Zahtevamo takojšnjo ustanovitev pokrajinske carinske direktije, ker se centralizacija v praksi ni obnesla.

10. Enako zahtevamo, da se obnovi II. instanca v taknih zadevah pri delegaciji ministrstva financ.

Nekaj o ljubljanski medicini. fakulteti.

Čut hvaležnosti mi narekuje, da branim ljubljansko medicinsko fakulteto pred poniževanjem, ki je pač popolnoma neupravičeno, namreč, da »medicinska fakulteta ni fakulteta, temveč le njen zarodek«. Neosnovan je ta očitki, ker gotovo ga ni napisal človek, ki bi pogledal vsaj v vežo naše fakultete in videl ogromno delo, ki se je tam izvršilo in se vrši.

Medicinska fakulteta v Ljubljani ni bila ustanovljena samo na papirju, ona eksistira v resnici, ona živi in se že tretje leto razvija v največjo korist našim dijakom. Neprerušljiva pomena bo ta uspehi začetek tudi za kliniko na severozap. delu naše države. Za enkrat smo sicer utesnjeni v prosekuri ljubljanske bolnice ter se borimo z velikimi težavami. Naj na kratko povem, kaj imamo in kakšno življenje živimo.

Ker primanjkuje prostora, zato se prično predavanja že ob pol 8. uri v predavalnici in prva ura je namenjena anatomiji, ki jo predava g. prof. dr. Plečnik. Ne učimo se le iz atlantov, kakor menijo nekateri, ker imamo vendar v anat. muzeju krasno zbirko preparatov, ki pričajo o neumornem delu in trudu gg. dr. Plečnika, dr. Šerka in dr. Koširja. Ves ta material je napravljen v potu in marljivosti lastnega dela in imenovani gospodje so s tem prihranili državi ogromne vsote, zaradi česar jim gre še posebej hvaležnost in priznanje. — Nevralgijo predava g. prof. dr. Serko; nabrano gradivo za

predavanje, posebno pa lastnoročno risane tabele pričajo o njegovi veliki ljubezni do predmeta, nas slušateljev in fakultete. Že drugo leto nam predava g. docent dr. Kinsky, ruski profesor, o njegovem delu in znanosti nam govori delo v in za institut, v katerem imamo fiziološko kemično in spec. fiziološke vaje in ki v njem ne pogrešamo ničesar za svojo izobrazbo, da ne preidemo v naštevanje. Ta institut je za sedaj stlačen v pet sob.

Pri letos došlem histologu g. prof. dr. Frankenbergju je za vaje vsakomur na razpolago mikroskop in veliko število gotovih histoloških preparatov. Kemijo predava g. prof. dr. Samec in g. asistent Isajević; za vaje nam služi kemični laboratorij tehniške fakultete. Bijoška predavanja nam nudi g. dr. Grošelj v zbornici univerze, fizikalna pa v odsotnosti g. Reiserja g. Nardin v fizik. dvorani humanistič. gimnazije.

Kolikoli je iz teh kratkih izjavljaj razvidno, so vsa mesta zasedena, za vsa predavanja smo našli prostora, če tudi tesnega. Za vse pripomočke, bodisi preparate, tabele ali aparate so v teli treh letih poskrbeli z malo sredstvi, največ pa z lastnim delom, gg. profesorji sami.

V popoldanskih urah služi predavalnica v prosekuri za sekcijske vaje, obsega šest miz s 36 do 48 prostori. Srečnim se prištevamo, da dobivamo na željo materialni asistentom in slugom, kakor se to godi na velikih univerzah. Da spregovorim še par besed o razmerju med slušatelji in profesorji, naj omenim, da so slednji izredno požrtvovalni, da nam sploh gredo v vsem v toliko meri na roko, da tega drugje ne bi bilo možno doseči tudi z »mazanjem«. Ne. Tekom tega kratkega časa je nabavilo med. društvo s prispevki gg. zdravnikov in javnosti lepo knjižnico, ki obsega krog 600 knjig, seveda večinoma one za prvih pet semestrov. Društvo je založilo tudi skripti, ki smo nanje lahko ponosni, pa tudi oni, ki so društvo podpirali z gromotnimi sredstvi. Skušal sem tako vsaj malo orisati ves položaj in dasiravno naša fakulteta ne nadkriljuje svetovno znanih dunajskih institutov

»vendar je dovolj dobra, da se ji ni treba sramovati dejstva, da še ni na višini svetovnih institutov« ter se po zahtili profesorjev, ki so došli z drugih univerz lahko mori z velikimi univerzami, kar se tiče uspehov. Vi, ki ne verjamete, pridite pogledat.

Zidati se je pričel anatomsko-fiziološki institut in dolgo je zrló še ne dograjeno poslopje s svojimi otilimi očmi na Zaloški cesti. Sedaj se bliža končni dograditvi, čeprav bi bilo lahko že davno dovršeno. G. minister Hribar je dosegel dovoljlepje kredita za dovršitev in gotovo bo zastavil vse sile, da se stvar izvede in tako upamo, da se bosta kmalu preselila anatomski in fiziološki oddelki v nove dvorane, kjer se bosta razvijala in donasala visoke obresti za potršene vsote. — Ko bo otvorjen tudi »Oražnov dom«, kar je največ zavistno od ljublj. magistrata, bo medicinem še lažje izobraževati se za svoj bodoči poklic. Zato pač ne razdirajmo, ne delajmo s tem škodo davkoplačevalcem, sebi samim in lastni državi; podpirajmo to, kar imamo, da nam bo vlada čim prej dovolila to, po čemur tako težimo, tudi kliniko z začetnimi petimi semestri, ker se le potem bomo v zdravstvenih ozihi neodvisni od severnega sosedu. Kdor pa tega ne mara naj nas pustí vsaj v miru, oziroma, kakor sem rekel, naj pride in naj pogleda! Če se bo prepiral: am na lastne oči, mislim, da bo sodil o vsem gotovo drugače.

Vrbnjak Slavo, št. med.

»Gospod Michaelis... odkod je ta dragoceni nakit?«

Jaz odgovorim smehljaje: »Veseli me, da vam ugaja, gospod Stevenbrink... je žal, da ni pristen... moja žena ga je kupila za dvajst mark od nekega krošnjarja.«

Odjemalec me pogleda z začudenim pogledom. »Dovolite,« pravi ter vzame nakit v roko. Nato izvleče povečalo in ga v oko si je temeljito ogledal kamen za kamnom, se obrne k meni, rekoč:

»Nakit je pristen, gospod Michaelis. Da... in ne samo pristen... ti kamni se odlikujejo s prav nenavadno redko čistoto... Koliko pravite, da ste plačali zanj?«

»Dvajst mark,« mu odgovorim ves zmeden in osupel.

»Za ta nakit,« veli on, gledaje mi nepremično v obraz... »za ta nakit vam odštejem tu na mestu stošestdesettisoč mark, ako hočete.«

Jaz se opotečem korak nazaj in strme izbuljim oči v juvelirja, ki me gleda nepremično. In tedaj vidim, kako se vname v njegovem pogledu iskrica sumnje. Srce mi zastaja, trepet me izpreleva od glave do nog in krepko se moram prijeti za hrbet svojega stola, da ne padem... Kaj pravite, Mr. Jenkins, kaj mi je bilo?... Stoinsto misli mi šviga do možganov. Kje je dobil krošnjar

ta nakit, ki pomeni celo imetje? In čemu ga je prodal nama za bore par mark? Je li vedel, da so kamni pravi? Ali govori draguljar resnico? In če se moti?

Po naključju se ozrem v zrcalo. In zdajci prestrašeno draguljarjev pogled, ki bega nezaupno od nakita k meni in narobe. Kakor blisk me prešine misel: reci nekaj v pojasnilo... ne pusti ga od hiše s tako strašno sumnjo v srcu... le besedico naj zine, pa si morda izgubljen... Siloma se osvestim in pravim, izkušaje dati svojemu glasu šaljiv izraz: »Nu, gospod Stevenbrink, oprostite, da sem vas izkušal... Nakit je seveda pristen... iz Pariza je, Goudstikkerjev izdelek... neki holandski veletržec je naročil zaklopnico zanj.«

Gospod Stevenbrink se nasmehe in pokima; kmalu potem je odšel. Toda še v zadnjem trenutku sem videl v njegovem pogledu čuden dvom. Kakor hitro sem se začutil samega, sem planil k telefonu: Bog bodi zahvaljen, Mr. Jenkins, da ste tu — vi, ki mi morete svetovati in me lahko rešite, če bo potreba!

Detekтив je stopil k oknu in gledal nekaj časa zamišljeno na »Lipe«. Človeško vrvenje je dosežalo ob tej uri svoj višek; na križišču s Friderikovo cesto se je zlovilno ustavljal naval avtomobilov in kočij, čakaje, da uplame

ljudska reka, ki je šumela proti postaji.

»Pripovedovali ste mi o neki knjigi je dejal Joe Jenkins, obrniviš se k Michaelisu. O knjigi, ki se ponoči sama odpira. Ali jo imate s seboj?«

Rezbar je pokimal ter položil na mizo broširan zvezek.

»Pa nakit? Gotovo ga imate tudi pri sebi.«

»Da, Mr. Jenkins... Gost je odprl torbico za akte, ki jo je držal v roki; iz nje je vzel črno zaklopnico ter jo pomolil detektivu.

»Kje je bila knjiga odprta?«

»Na strani 30 in 31.« Michaelis je odprl knjigo, polistal v nji ter jo podal detektivu. Ta je z zanimanjem vzel koledar in si pozorno ogledal zaznamovani strani. »Dobro,« je velel, položivši knjigo v predal svoje pisalne mize, »obdržim si jo za nekaj dni, da jo preštudiram... A misliva zdaj na ogrije. Ste li prepričani, da je vaš draguljar zanesljiv? Veste kaj: stopiva za vsak slučaj še h kakemu drugemu juvelirju, da vidiva, ali je pogodil gospod Stevenbrink resnico.«

Krenila sta po stopnicah in dospela čez nekaj minut na solčno, mnogoljudno ulico. (Dalle dalje)

C. N. in A. M. Williamson:

Cesaričini biseri.

(Dalje.)

Ta smeli načrti ji je gorel v glavici in trepetal v njenih drobnih rokah. Ko sta se odpeljala proti domu, je sklenila omedleti vnovič in dati O'Reillyju vso pot opravka.

»Bofim se — da morda vendar nisem — tako močna —« je vzdihnila, ko so se zaprla avtomobilska vrata; in že je telebnila kakor velika lutka iz cunj. Njena glava je padla možu na prsi ter mu omahnila preko levega komolca; klobuk ji je zdrknil na stran. »Hudo mi je slabo,« je zaječala. »Nekaj boli — oh, tako! Moja igla za klobuk —« In glas se ji je utrlil.

»Uboگو dete!« je vzkliknil on. Slehera opreznost ga je minila. Igla za klobuk je tičala res globoko. A Klo ni stokala zaradi bolečine: glavna skrb ji je bila, da zaposli O'Reillyju obedne roki.

Z nerodno trdovratnostjo je iztikal med kodri novejega peresa, ki ji je ovijalo klobuk. Ker tu ni mogel najti igline glavičice, je poizkusil spodaj, pod okrajkom; prsti so se mu vzgnezili v gosto valovje njenih las. Bilo je mehko in svilnato, nežnejše od novejega peresa. Noben moški, v čigar žilah utripa rdeča kri, se jih ne bi bil mogel dotekniti brez vznemirjenja. O'Reilly je čutil, kako ga

prešinja nekaj čudnega, nalik električnim iskrám.

Ta zaposlenost njegovega duha in njegovih rok je dala Kloi priliko, katere je čakala. Rahlo in kradoma, kakor »miška«, ki si jo je bila vzela za zgled, je potegnila stanovanjski ključ iz O'Reillyjevega žepa. To je bilo storjeno, hvala Bogu. A zdaj je trebalo opraviti najtežje. Lahno, kakor leteča senca, so se pomikali drobni prsti po njegovem telovniku, od pasu proti prsim. Čutila je utripanje njegovega srca; vso voljo je morala napeti, da se ni splašila.

Klo je vedela da nosijo moški pogosto kratko verižico ali trak, ki je pripet na uro ter jim visi iz telovničkovega žepa s kakim pečatom, društvenim znakom ali spominskim obeskom na koncu. O'Reilly ni nosil takšnega okraska; pač pa je čutila skozi sukno tenko žepno uro in zraven nje še nekaj ploščatega. Če bi mogla vtekniti prst v ta žep, ne da bi on začutil!

Vtem sta dospela v Parkovo Avenijo, malone do hiše na vogalu, kjer sta živela gospod in gospa Sandsova. Klo se je okoristila s slučajnim sunkom voza in storila, kakor bi hotela zdrkniti s sedeža. O'Reilly, ki je bil pravkar izvlekel iglo in jo zateknil v svoj suknjič, jo je trudoma obdržal. Na srečo mu ni bilo treba pogledati ven in reči šoferju, da naj ustavi. O'Reilly je že popoldne hodil tod mimo, in grof Blunzenfels mu je bil povedal, kdo stanuje v tej

hiši. Zapomnil si je številko in dal vozniku naslov že takrat, ko je stopil iz »Dietza«.

Avtomobil se je ustavil, in Justin se je pripravil, da bi odnesel nezvestno dekle v hišo. Bila je kaj lahko breme. Ko pa je stopil s Klojo v naročju na tlak, se je približal drug moški.

»Ali vam smem pomagati, gospod?« je vprašal vljudno.

»Tecite povedati,« je dejal O'Reilly. »Nesem lahko gospodično sam.«

Mož, ki je bil ponudil svojo pomoč, je izginil v hišo ter poklical vratarja, krepkega možaka v slajni livreji. Ko so posadili Klo v dvigalo, je sklenila spet oživet. O'Reilly je sedel zraven nje, podpiraje šibko dekličino telo in držeč njen klobuk v rokah, dočim je vratar krmaril dvigalu do Sandsovega nadstropja.

»Bog nebeški!« je vzkliknil možak, »to je prav zares tisto ubogo dekletce, ki se toliko tednov ni moglo geniti s posteljo! Ali bo gledala gospa Sandsova! Skoro dva meseca bo tega, kar so prinesli revico na nosilnici vso razbito in krvavo.«

»Bolje bi bili morali paziti nanjo,« je rekel O'Reilly.

»Tako je, gospod. A strežnica se klati po mestu.«

»Brezsrčnica!« je zamrmral O'Reilly; Klo ga je slišala. In ko je slonela tako udobno na njegovih prstih, jo je obhajal sram, ker je še nedavno zmerjala tudi ona njega v

duhu s to besedo. Ne, naj se zgodi kar se hoče, tako krivična ne bo nikoli več!

Dvigalo se je ustavilo. Vratar je pritisnil na električni zvonec ob Sandsovih vratih; sluga je odprl takoj. Njegov presenečeni vzklik je privabil gospo Sandsovo iz sobe na koncu mostovža. Vratar je hotel pojasniti, kaj se je zgodilo, a nit mu je kmalu pošla; vprašal je O'Reillyja; Justin je povzel, Beverley je prestrašeno zavpila, in zmešnjava je bila narejena. Klo, ki je gledala s poluzaprtimi očmi svojemu varuhu preko rame, je videla smukniti senco mimo zaves. Mari je vstopil še kdo drug? Kdo bi utegnil biti? Morda pa se je le veter poigraval z zavesami? Stvar se ji ni zdelala preveč vznemirljiva: ako je hodil kdo po sobi, je bil gotovo služabnik ali pa sestra Lakeova. In razentega je bila Kloi glavičica prepolna drugih skrbi. Predvsem se je trebalo osvestiti dobrote, in to čimprej, ne da bi zbudila sumnjo, nato pa brž izginiti, da pohiti za novim opravkom.

Preth in hrup razburjenih glasov sta ji dala povod, da je zastokala in dehnala, kakor v takih okoliščinah:

»Kje sem?«

»V vašo sobo vas spravljamo, dragica,« je rekla Beverley; Kloi se je zazdelo, kakor bi bil Angel razočaran — dokaz, da je dobro igrala svojo vlogo; »Sobar bo pomagal —«

»Ne, hvala, saj zmorem sam,« se je oglasil O'Reilly.

»Tu je njena soba — mu je pokazala gospa Sandsova. »Izvolite jo položiti na posteljo...«

»Ne, prosim,« se je uprlo dekle. »Nesite me naprej — v sobo sestro Lakeove. Treba je, da sem tam. Ponehje vam povem, zakaj.«

Beverley je odprla vrata med obema sobama, skočila naprej in napravila luč.

»Na to posteljo me položite,« je velela Klo.

Storivši po njeni volji, je O'Reilly obstal, kakor bi čakal nadaljnjih ukazov. Klo je poletela z očmi od njega h gospe Sandsovi. »Toliko sem prebila!« je zaječala. »Tako sem se mučila! Zdelo se mi je, da ne pridem živa domov. Prosim vas, gospod O'Reilly, ki ste bili tako dobri z mano — ne dajte, da bi bilo zaman!«

»Česa želite od mene?« je vprašal napeto.

»Samo tega, da se pomenite gospo Sandsovo. Tamle, v sosednji sobi — v moji. Nihče vaju ne bo motil. Ako se vrne strežnica, poide najprej k sebi. Zato sem vas prosila, da bi me zanesli sem. Nisem vam mogla pregovoriti, da bi mi bili dali tiste papirje. Morda se ne posreduje gospe Sandsovi. Toda prosim — rotim vas, dajte ji vsaj priliko. Poslušajte, kar vam ima povedati.«

Drobiž.

* Madžarska vlada in delavci. Madžarska vlada namerava urediti delavske plače. Da ji je pri tem le za lasten interes, ne pa za delavčev dobrobit, kaže najbolje jasno sledeči slučaj: Nekaj kotorski sodnik v Pešti, je obsodil bivšega Karolyjevega poljedelskega ministra na 10.000 K globe, ker je na vsem poljskem plačal delavce po 80 kron dnevno. Kotarski sodnik ga je kaznoval zato, ker je mnenja, da je največja plača, ki se more dati delavcu, 50 kron dnevno.

* Prah v vsemirju. Nekd holandski astronom je v mesecu juliju ugotovil prisotnost ogromne črne mase v vsemirju, ki je zakrivala velik del male Oriane. Astronomom observatorija Monte Wilson v Združenih državah se je posrečilo, da s pomočjo nekega novega največjega teleskopa na svetu fotografirajo to temno maso, ki se pojavlja v obliki konjske glave. Amerikanski učenjaki mislijo, da obstaja iz aglomeracije prahu, ki je na nekaterih mestih tako gost, da bi zamogel zaustaviti vsako svetlobo.

* Knjiga za pol funta svinjetine. Na Ruskem je izšla knjiga »Nečustaja sila«, ki jo je spisal znani pisatelj Arkadij Averčenko. Knjiga je bila natisnjena 1920 v Sevastopolu. Na 4. strani je cona knjigi takole navedena: Cena tej knjigi je 50 kopejev, ali to škatice užigalnice, ali pol funta svinjetine ali dve čaši limonade.

Spomenik konju.

Vlada ameriških Zveznih držav je dala napraviti nekemu konju spomenik v njegovi telesni velikosti in odkritje tega spomenika se je pred kratkim praznovalo z veliko svečanostjo in dolgovznimi govori. Ne sme se pa misliti, da je bil to konj, ki se je morda v prošli vojni odlikoval s posebno hrabrostjo, lokavostjo, ali pa da je na svojih brzih nogah rešil kakšnega generala iz smrtnih nevarnosti. Ne. Za takega konjskega junaštva nimajo v Ameriki prav nič smisla. Justin Morgan — tako namreč ime konju, se ni odlikoval z nikakim vojniškim junaštvom, ampak z zaslugami višje vrste, ki jih dosegajo konji samo v miru. Justin Morgan je bil namreč kot nekak začetnik neke posebno izvrstne konjske pasme, katero Američani cenijo nad vse druge. Letos je preteklo ravno 100 let, kar je ta zaslužni konj ugledal beli dan. In zato je bilo treba spomenika.

* Velevažan izum. V Kavalirovih plavžih na Savaji se je posrečilo izumiti steklo, ki ga ni mogoče uničiti v nobenem ognju. Zavod namerava izdelovati iz te snovi neizgorne kemične lončke, kuhinjsko posodo, samovare itd. * 460 vzrokov za ločitev zakona. Henry Knorr v Cikagi je vložil proti svoji ženi tožbo na ločitev zakona ter navedel sledeče vzroke. Lansko leto je gospa Knorr izostala 65 noči in 137 dni, 149 dni ni pripravila zajutjaka, 8krat je bil mož brez večerje, zkrat je možu grozila s svinčcem. Menda bodo imeli sodniki usmiljenje z možem.

Dva manufakturi

dobra prodajalca se takoj sprejme pod zelo ugodnimi pogoji. Ponudbe na poštini predal 34 Maribor.

Fr. Tomažič
trgovska agentura
Ljubljana
Prešernova ul. 48
prevzame vsakovrstna v trgovsko stroko
spadajoča posredovanja in zastopstva.

AUTO
Bencin. Pneumatika.
Olje. Vsa popravila.
Mast. In vožnje.
Je prvovrstno blago in
delo po solidnih cenah
nudi
Jugo-Auto d. z. o. z.
v Ljubljani.

Proda se malo posestvo

z zidano hišo, 4 sobe, 2 kuhinji, pralna kuhinja, klet, 3 svinjski in 1 živinjski hlev. Posestva je 1 oral, pol ure oddaljeno od Celja. Poizve se v podružnici »Jugoslavije« v Celju.

MALI OGLASI

PRODAJA:
2 krasne omare: 1 omara za knjige in umivalnik z mramornato ploščo in zrcalom, 1 mramornato ploščo za kredenco in 1 krasno pisalno mizo. Naslov v upravnisti listu. 614
Veleposelstvo, v bližini mesta, 16 oralo zemlje z rodovitnim vinogradom, 38 oralo gozda, zaloga vina, živine in pohištva. Skupna cena dva in pol milijona K.

Veleposelstvo pripravno za živinorejo.

z električnimi stroji vred. Krasna lega.

Posestvo 9 oralo zemlje, hiša za industrijo pripravna K 650.000.

Posestvo 5 in pol oralo, 2 stanovanjski hiši s steklom, verando, gospodarsko poslopje, 2 kravi K 270.000.

Vila v bližini Maribor. K 250.000.

Velika trgovska hiša pripravna za industrijo, velika klet, živinjski hlev, hotel in gostilna. Real. pisarna »Rapida«, Maribor, Gosposka ul. štey. 28. 613

Fotografski aparat 6X9, leča Goerz-Dagor. Vprašava ul. 612

Glasovir (Flügel) trdke »Zayer«. Na ogled od 6. do pol 8. večer. Cena po dogovoru. Slomškova ul. 4/II. levo. 598

4000 do 5000 kg finega koruznega zdroba in 2000 do 3000 kg lepe koruzne moke, mlete iz zdrave suhe, rumene koruze po najnižji ceni. Naslov v upravi lista.

KUPI:

Klarineta a in c, normalno uglasbene se kupi. Na poizkus naj se oddajo anonimno družbi Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg štey. 3. 246

SLUŽBE:

Iščem mesta skladiščnika, trgovskega pomočnika, portirja ali kaj slibnega. Stefan Učelob. Kolodvorska ul. 35. prenočišče pri Tišlerju. 611

Gospodična, izveščina v vseh pisarniških poslih, slovenski stenografiji in strojeplju, želi spremeniti službo. Nastopi event. lahko takoj. Ponudbe pod »Daljša praksa« na upravo lista. 605

Kolarški pomočnik, dobro preizkušen, išče primerenega dela. Nastopi lahko s 1. majem. Ponudbe na Ivo Skerbič, kol. pomoč., Loke 342, Trbovlje II. 602

Lesni poslovodja želi premeniti službo. Zmožen je tudi knjigovodstva, ter je dober poznavalec lesa. Prevzame tudi službo skladiščnika ali vodje kake večje žage. Naslov v upravi lista.

Knjigovodja ali knjigovodkinja, zmožna korespondence, se sprejme.

F. Ljubljana, Zvonarska ul. 18—20 let z znanjem venskega, hrvatskega, nemškega jezika ter do računarico sprejme. Predovič, Fram, Stajerski Stanovanje in hrana v plača po dogovoru. nudbe je poslati na Predovič, Varaždin, Murska cesta broj 3 ali Predovič, Fram, broj Stajerski.

RAZNO:
Pozor, Amerikanci! Hiša s trgovskim in gostilniškim lokalom, z malim vrtno gozdom v Bohinjski Bistrici se takoj proda. Naslov upravi lista.

Mlin s 3 pari kamni stalni vodi v Sloveniji, vzame takoj v najem. Ponudbe na upravo lista pod »Mlin«.

Srce in roko gospodi oziroma mladi vdovi, ki posodi takoj 5000 Din. Pri nar povrnem za pol leta. Cenj. ponudbe na naslov: Zlatko Planinc, novičar Celje, poste restante.

SUKNO

za promenadne in športne obleke v bogati izbiri
A. & E. SKABERNE
Ljubljana, Mestni trg št. 10.

ZA NAKUP
manufakturnega blaga
se priporoča obišči znana trgovka

R. Miklauc,
Ljubljana,
Ugorjeva ul., Mestni trg, Pred Škofijo.

Francoščino in srbohrvaščino

eventuelno tudi italijanščino in nemščino poučuje v **kurzih** in posamezno

prof. phil. **Vladislav Fabjančič.**

Začetniški kurz 30 lekcij
izpopolnjevalni 30 lekcij
in konverzacijski kurz.

Honorar po dogovoru od lekcije ali od kurza.

Vpis in informacije pri lektorju vsak delavnik od 6—7 ure, Turjaški trg št. 2. II. nadstr. Pismo isto naslov.

Rударje

izvežbane
kopače
sprejme

premogokop Ključarovi pri Ormožu.

Samci dobe stanovanje in hrano.

Obvestilo.

Nasim cenjenim dobaviteljem ter odjemalcem vljudno naznanjamo, da ni g. Jože Modrijan, lesni akviziter več od 15. maja 1922 pri nas uslužben.

Parna žaga Keršič Sp. Siška.

JOSEF HAUPTMANN DRESDEN, „SCHLAHTHOF“

se priporoča za komisionelno vnovčevanje vseh vrst klavne živine. Najvestnejša, najizbornejša postrežba. Prvovrstna priporočila. Vse transporte je nasloviti na postajo Bodenbach.

Telefon 18680 — 36883.

Bančne zveze:

Dresdener Handelsbank,
A. G. Dresden, Griesshammer
Söder, Dresden.

POZORI

Šivalni stroji so dospeli v vseh opremah za rodbinsko in obrtno rabo, istotam za čevljarje in krojače.

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip.

POZORI

Edvard Škopek
urar
Ljubljana, Mestni trg št. 8.

Velika zaloga ur, zlatnine, srebrnine in optika. — Lastna strokovna delavnica.
Cene nizke.

Najboljše sredstvo zoper stenice in drugi mrčes je

„MORANA“

„MORANA“ temeljito uničuje stenice in njihovo zalego. ✱ Naroča se pri

Mar. Skrinjar, Trst, Via P. Castaldi 4/L

Pri večjih naročilih popust, trgovcem rabat.

Išče se **ZASTOPNIK za JUGOSLAVIJO.**

Ponudbe direktno na zgornji naslov.

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani

Marijin trg št. 8, ob Ljubljani.

obrestuje hranilne vloge in vlogo na tekoči račun po Ustanovljen septembra 1919.

4¹ | 0
2 | 0

Podružnica v Murski Soboti.

čistih brez odbitka rentnega davka.

Neposredno pod državnim nadzorstvom.